כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או **לא**. אע"ג דברשות הרבים אמרינן לעיל דלכ"ע לא קנה התם ה"ט ניחא להו לבני רה"ר שיהא כליו שם דמאן פייס (ב) ודמאן שביק אבל ברשות מוכר מיבעיא דאע"ג דת"ר יוחנן דכל מקום שיש לו רשות להניחו קנה דלמא לא אתא למעט אלא רה"ר אבל מוכר שמא משאיל לו מקום לוקח שיקנה מה שהוא מוכר לו וא"ת ואמאי לא פשיט מהא דאמר ר' יוחנן לעיל (דף פד:) מדד והניח ע"ג שימטא קנה ואפיק לעיל במודד לתוך קופתו ודוקא בשימטא אבל ברשות מוכר לא ויש לומר דרבי יוחנן דנקט שימטא היינו משום דברשות מוכר מיבעי ליה וכן משמע בגיטין בהזורק (דף עח. ושם ד"ה כגון) דקאמר אהא דתנן זרקו לה לתוך חיקה או לתוך קלתה מגורשת ודייק אמאי מגורשת כליו של לוקח ברשות מוכר הוא שמע מינה כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח ומשני עלה ר' יוחנן מקום חיקה קנוי לה מקום קלתה קנוי לה: **כגון** שהיה בעלה **מוכר קלתות**. וא"ת נהי דעומן לה רשות ומשאילה מ"מ הא בעי חזקה כדאמרינן בהשואל (ב"מ דף לט: ושם) כשם שהקרקע נקנה בכסף בשטר ובחזקה כו' כך שכירות קרקע כו' ותירץ ריב"א דאע"ג דאין המקום קנוי לה (ג) דכיון דיש לה רשות להניח קלתה שם קני לה קלתה דכליו של אדם קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניח כמו גבי שימטא אע"פ שאין שימטא קנוי לו מ"מ הכלי עצמו קונה לו: **לא** בכליו דמוכר. משמע מהכא דמשיכה מועלת ללוקח בכליו של מוכר דקתני קנה כשמוציאה מרשותו: (ד) **בכליו** דמוכר **אמאי** קנה לוקח. דכי היכי דכליו של לוקח לא מבטל אגב רשות מוכר ה"נ אית לן למימר דכליו של מוכר לא מבטל אגב רשות לוקח והוי מלי לדחויי אע"ג דכליו של לוקח לא בטל אגב רשות מוכר כלי של מוכר בטל אגב רשות לוקח דניחא ליה למוכר שיתבטל כליו אגב הרשות שיתקייים המקח: **משך** חמריו ופועליו. גנו"ן וכ"ג חמריו ופועליו בוי"ו דאם כן הוה משמע דמיירי בחמריו ופועליו דלוקח ולא יתכן דאם כן בלא פירקן נמי וא"ת הא דבעי ר' אלעזר בפ"ק דבבא מציעא (דף ט: ד"ה משון) האומר לחבירו משון בהמה זו וקני כלים שעליה מהו מי מהניא משיכה דבהמה לאקנויי כלים שעליה או לא תפשוט מהכא דלא מהניא דקתני שניהן יכולין לחזור בהן וי"ל דהכא כשמשך החמרים אבל החמורים לא משך אלא החמרים משכו את החמורים עמהן א"נ התם דוקא מיבעי ליה דאמר ליה שע"י משיכת בהמה יקנה הכלים אבל הכא דלא מיירי בהכי אלא דאמר ליה זיל וקני גרידא ומשום הכי לא קנה תבואה במשיכת בהמה: **בין** פסק עד שלא מדד בין מדד עד שלא פסק. ואפי' מדד ופסק נמי שניהן יכולין לחזור כיון דעדיין לא פירקן אלא נקט הכי משום דבעי לפלוגי בסיפא בין פסק עד שלא מדד למדד עד שלא פסק: ומדכליו לוקח יש דעודס על גורמס ולא הוגמו לרשותו שהרי לא פירקן כדמוכח סיפא דקתני הא פירקן מכלל דרישא בלא פירקן אלא הכנסה בעלמא שמשכן והכניסן לתוך ביתו קתני והך משיכה לאו משיכה היא לקנות שהרי האדם הוא מושך ומשיכת אדם טעון פירות לא מהניא לקנות את הפירות עד שימשוך הפירות עצמן: **בין מדד**. דהוגמו לרשותו: **עד שלא פסק**. אם בא לחזור קודם פיסוק חוזרין אע"פ שהוגמה עתה בשעת מדידה ברשותו דלוקח ובכליו דלוקח דלא קניא רשותו קודם פיסוק ואפילו משיכה קודם פיסוק לא מהניא כדמפרש לקמיה [פו.] דלא סמכא דעתיה לא דמוכר ולא דלוקח שהמוכר שמא יפסוק דמיהן יקריס יותר או הלוקח יאנס בזול יותר ומתני' דקתני משך ולא מדד קנה כשפסק קודם משיכה:

פירקן

מאי לאו ברה"ר ממש [א]לא סימטא והא דומיא דחצר שאינה של שניהם קתני מאי חצר שאינה של שניהם נמי דלא דהאי כולה ולא דהאי כולה [ב]אלא דתרוייהו בעא מיניה רב ששת מרב הונא [ג]כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח או לא אמר ליה תניתוה [ד]זרקו לה לתוך חיקה או לתוך קלתה הרי זו מגורשת אמר ליה ר"ג מאי טעמא פשטת ליה מההיא [ה]דמחו לה מאה עוכלי בעוכלא דאמר [ו]רב יהודה אמר שמואל והוא שהיתה קלתה תלויה בה ור"ל אמר קשורה ואע"פ שאינה תלויה בה [ז]רב אדא בר אהבה אמר כגון שהיתה קלתה מונחת לה בין ירכותיה רב משרשיא בריה דר' אמי אמר כגון שהיה בעלה מוכר קלתות רבי יוחנן אמר [ח]מקום חיקה קנוי לה מקום קלתה קנוי לה אמר רבא מאי טעמא דר' יוחנן [ט]לפי שאין אדם מקפיד לא על מקום חיקה ולא על מקום קלתה אלא פשוט לה מהא ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו מאי לאו [י]בכליו דלוקח לא בכליו דמוכר ומדרישא בכליו דמוכר סיפא נמי בכליו דמוכר אימא סיפא ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח ואי בכליו דמוכר [יא]אמאי קנה לוקח סיפא אתאן לכליו דלוקח ומאי פסקא סתמא דמילתא בי מוכר מאני דמוכר שכיחי בי לוקח מאני דלוקח שכיחי אמר רבא ת"ש [יב]משך חמריו ופועליו והכניסן לתוך ביתו בין פסק עד שלא מדד ובין מדד עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן

מאי לאו רשות הרבים ממש. ואפ"ה קתני דאם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה אלמא כליו של לוקח וקשיא למ"ד חוץ מרה"ר ולר' אבהו מ"ר יוחנן: **אלא דתרוייהו.** מלר השותפין: **כליו של לוקח ברשות מוכר.** כגון פסק ונתן לתוך מדה של לוקח או מדד במדה שלו ושפכן לכליו של לוקח והבית של מוכר הוא: **קנה לוקח.** כאילו נתן לתוך רשותו של לוקח: **או לא קנה.** דרשות עיקר והכלי בטל לגבי הרשות: **פגיפוי.** משנה היא בגיטין בפרק הזורק (דף עז.): **לתוך חיקה.** כלומר על בגדיה שהיא מלוכשת: **קלתה.** סל שהנשים נותנות לתוכו מחטין וצינוליות: **הרי זו מגורשת.** דקונה לה קלתה ברשות המגרש: **דמחו [לה] מאה עוכלי בעוכלא.** כלומר שדו בה כרגע מאה הכאות (א) במשקל שאמו עוכלא שעיברו הטעם הזה דבפרק הזורק פרכינן ש"מ כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח ומתרלי כל הני אמוראי התם דלא תילף מינה: **תלויה בה.** ואינה נגררת בקרקע ולכך קונה לה קלתה דדמי להגבהה שקונה בכל מקום. תלויה בה היינו קשורה ותלויה: **קשורה אף על פי שאינה תלויה.** אלא נגררת בקרקע וקשורה בה. ולא גרסי' תלויה אע"פ שאינה קשורה: **בין ירכותיה.** ואף על פי שמונחת בקרקע אין מקפיד על מקום מושב אשתו ועד עכשיו היה אותו מקום קנוי לה: **מוכר קלתות.** לכך אינו מקפיד על מקומם שיש לו בית לכך. כך פירשה רבינו מ"כ במס' גיטין [שם]: **לא על מקום חיקה.** כשנגררין בגדיה על הקרקע: **אלא פשוט לה מהא.** דלא קנה: **מאי לאו כליו דלוקח.** שמדלו בו בבית מוכר ואפ"ה לא קנה לו כליו: ומשני **לא כליו דמוכר.** ומש"ה לא קנה לוקח עד שיגביהה דאמתי לא נפק מרשותיה דמוכר כלל: ומקשינן **מדרישא כליו דמוכר כו'.** ולפי סדר התוספתא איכא לאקשויי הכי ומדסיפא בכליו דמוכר רישא נמי בכליו דמוכר: **ואי כליו דמוכר אמאי קנה לוקח.** לדידך דאזלת בתר כלי ולא מבטלת ליה אאגב הרשות שהוא בתוכו מ"כ אמאי קנה לוקח בקבלת מוכר הא אמתי לא נפק מרשותו דמוכר כלל אלא ודאי בתר רשות אזלינן ולא בתר כלי והלכך בי מוכר הרי הוא של מוכר עד שיגביהה לוקח לא שנא בכליו דלוקח ולא שנא בכליו דמוכר ובי לוקח קנה לוקח ואפילו אי הוי בכליו דמוכר. ומשני סיפא אתאן כו': ומתמה **ומאי פסקא.** כי פסקא את הדבר כן דלעולם בי מוכר אין מודדין כי אם בכליו דמוכר ובי לוקח בכליו דלוקח בתמיה: ומשני **סתמא דמילתא כו'.** והיינו שתים מדות מד' מדות של מוכרין דהכי קאמר ברשות מוכר לעולם לא יקנה לוקח כי אם בהגבהה משום דדרך למדוד שם בכליו דמוכר ולעולם ברשות לוקח קונה בקבלת מוכר שהרי נתונים בכליו דלוקח: מלאתי מוגה בהגהת רבינו זקני מ"כ כן **משך חמריו ופועליו והכניסן לוקח לתוך ביתו והתבואה על גבן: בין פסק עד שלא מדד.** אם בא לחזור קודם מדידה יחזרו דבמאי נקנה לא משיכת תבואה יש ולא רשות

פה א ב מיי' פ"ד מהל' מכירה הלכה ו ועי' בהגהות ומגיד משנה סמג עשין פב עוש"ע ת"מ סי' ר סעיף ט:
פו ג ד ה מיי' פ"ה מהל' גירושין הלכה ח סמג עשין נ עוש"ע אה"ע סי' קלו סעיף י:
צ ו מיי' פ"ד מהלכות מכירה הלכה ו סמג עשין פב עוש"ע ת"מ סימן ר סעיף ג:
צא ז מיי' שם הלכה כ ועי' בנ"מ ובכסף משנה עוש"ע שם ס"ה:
צב ח מיי' שם הלכה יג עוש"ע שם סעיף מ:

רבינו גרשום

מאי לאו ברשות הרבים ממש. קנה אם מדד לו במרתו של לוקח הא בסמטא אפי' בלא כליו קנה וכו' אסי' לא. שמדד לו במרתי בסמטא וכדר' זירא: והא דה"ר דומיא דחצר שאינה של שניהם קתני. וקא ממעט סמטא: לעולם סמטא ומאי דומיא דחצר שאינה של שניהן. שאינה דחד לחוד אלא דתרוייהו והיינו נמי סמטא דהיינו דתרוייהו: כליו של לוקח ברשות מוכר. ומדד לו בתוכו קנה בלא הגבהת לוקח או לא: זרקו לה. הגט והיא יושבת בביתו: לתוך חיקה או לתוך קלתה. היינו כלי ופעמים מנחת בו חפצים שמשימה בראש שלועזין קרנ"ק: הרי זו מגורשת. אלמא דכליה קונה לה ברשות בעלה ותפשוט מהא דכליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקח: דמחייה מאה עוכלי בעוכלא. כלומר כמה מדות א) מדד כאן. כלומר תמהו עליה ותירצו בה תירוצין הרבה: דאמר רב יהודה אמר רב שמואל. אמאי מגורשת כגון שהיתה קלתה תלויה בה בצוארה דהויא הגבהה: קשורה. בראשה: אע"פ שאינה תלוי. באויר אלא מונחת או תלויה אע"פ שאינה קשורה מגורשת כיון דמחכרא בה כגופה דמי ורשותה הוא: (או) שהיתה מונחת. בקרקע בין ירכותיה ודמי כמו חיקה ורשות שלה: כגון שהיה בעלה מוכר קלתות. וקנתה ממנו קלתה ובההיא הגאה שקנתה ממנו אקני לה מקום הקלתה: ור' יוחנן אמר. כל זמן שהיא בביתו מקום חיקה ומקום קלתה קנוי לה לפי שאין אדם מקפיד גבי אשתו לא על

א) רמ"ל ז"ל מפרש מפה לשון מדידה וכ"ה בערוך ערך עגל ל' כלשון רבינו כמן אות כמות [וע"ש במוסף הערוך] ונמצא מ"ש לא הבין הערוך לשורש הזה למתה הוא לשון מדידה וע"ש.

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה דמחו וכו' הכאות הכו במשקל: (ב) תוס' ד"ה כליו וכו' דמאן פייס ומאן שביק: (ג) ד"ה כגון וכו' קנוי לה מ"מ כיון דיש לה רשות: (ד) ד"ה ואי בכליו וכו' אגב הרשות כדי שיתקיים:

מוסף רש"י

הרי זו מגורשת. ואפילו היא נתון ביתו (גיטין עז.). דמחו לה מאה עוכלי בעוכלא. מכין אותה מאה מכות בדלועה שבתאנה כחול כמין משקולת קטנה שנמה עוכלא (כתובות נג.). משך חמריו ופועליו. הרי שהיה מניח חמריו ופועליו. הרי שהיה מוציא ומכניסן לתוך ביתו, דלאו משיכה היא, שאין משיכה קונה בגני אדם, ופירות כל זמן שהן עליהן לא קנה (בב"מ עב.). בין עד שלא פסק. כלומר כל זמן שלא פסק יכול מוכר לחזור בו, דביתו לא עדיפא ממשיכה, ומשיכה גופא לא קניא אלא אם כן פסק, אבל מדד ופסק או פסק ומדד קניא ליה ביתו ולא בעי משיכה (שם ובדפו"י הגירסא: עד שלא מדד כלומר כל זמן שלא מדד לא קנה פיסוק דהא ליכא משיכה וביתו נמי לא קניא דהא עודן עליהם בין מדד דהשתא קניא ליה חצירו).

רבינו גרשום (המשך)

מקום בו: מאי לאו כליו של לוקח. ואפי' הכי לא קני עד שיגביה: ומדרישא בכליו דמוכר. ומדרישא בכליו דמוכר אמאי קנה לוקח בקיבל גרידא: ומאי פסקא. התנא למתני' דרישא אוקים בכליו של מוכר. סיפא אוקים בכליו של לוקח: אין דודאי פסקא דסתמא דמילתא כו': משך חמריו ופועליו. שנתן להן תבואה בשכרן ושוב רצה לחזור ולקנותה מהן או חמרין ופועלין דעלמא מוכרי פירות: והכניסן לתוך ביתו בין פסק. שקצץ לו דמיהן קודם שהכניסן עד שמדד. כלומר ועדיין לא מדד או מדד הפירות ועדיין לא פסק שניהן יכולין לחזור בהן הואיל ולא משך התבואה עצמה. אע"פ שפסק כיון שלא מדד יכולין לחזור בם שניהם.

פירקן. בין מוכר בין לוקח והכניסן לרשותו דיש כאן הנאה ברשות לוקח יש כאן חילוק. ואע"ג דאמרי בהך הכנסה לא קנה משום דלא פסק אהני לי פסק בתר הכי דקניא ליה רשותיה שמונחין בו אלכך פסק אחרי כן אע"פ שלא מדד קניא ליה רשותיה ואין יכול לחזור אפי' קודם מדידה דבשעת פיסוק קניא ליה רשותיה ואין כליו של מוכר מעכב עליו אלמא כלי לא חשיב רשותיה ומדידה נמי לא מעכבא כדתנן [פד:] משך ולא מדד קנה דהואיל ופסק דמיס על כולן מדידה גלוי מילתא בעלמא היא ולא דמי להיכא דלא מכר לו אלא כור אחד דאמרי' לקמן [ע"ב] (ה) מדידת הכור מעכבא ויכול לחזור בו אפילו בשאה אחרונה דהתם מעכבא מדידה דלא קניא רשותיה אלא מאי דזכין ליה: **מדד עד שלא פסק לא קנה.** ויכולין לחזור קודם שיפסקו אבל משיפסוק קנה. ואית דמפרשי פירקן והכניסן לתוך ביתו היינו משיכה והאי דקתני פסק עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור מוקמי לה כשפסק קודם שפירקן וקני במשיכה שאחר פיסוק וטעות הוא בידם דא"כ היכי ליף מייה דכליו של מוכר לא מעכב קנייה דרשות לוקח דלמא הא דקנה לוקח לאו משום קניית רשותו הוא אלא משום משיכה: **ומדכליו של מוכר ברשות לוקח לא קנה.** מוכר כלומר שאין כליו של מוכר מעכב על רשות הלוקח לקנותן הלוקח כדקתני פירקן ופסק קנה דקנה רשות (ב) קודם מדידה ואע"פ שעדיין הפירות בתוך שקין של מוכר וכיון דאהני רשות לוקח לבטל כליו של מוכר ולהוציאן מרשות מוכר כל שכן וכל שכן כליו דלוקח נמי ברשות מוכר יבטל הרשות את הכלי של לוקח אלא להוציאן מחזקת המוכר שמוחזק בהן עד עתה: **בשפסק.** האי פירקן היינו שפירקן לשפסק מן השקין לקרקע ביתו של לוקח דליכא כליו דמוכר והלכך קניא ליה ללוקח רשותו: **איקפד רבא.** דאיהו אמר האי ת"ש: **פירקן קפני.** דמשמע כמות שהיו מונחין החבילות כן פירקן: **כמאהכלי דתומי.** חבילות שומים דליכא שקין: **מכדי פירקן קפני.** שהונחו ברשות לוקח וקני ליה רשותו מיד כשקיבל עליו מוכר למכרן לו כדקתני בברייתא לעיל [פה:]: **לא סמכא דעתיה.** דמי יימר שיתקיים המכר שמא המוכר יעלה בדמיהן והלוקח יזכל בדמיהן שהרי אין דמיהן קצוצין: **הפס דאמר ליה.** מוכר זיל קני אי רוצה שיקנה לך כליך דכמאן דמושיל ליה מקום הנחת כליו דמי כי קמיבעיא לן סתמא: **תנן הפס.** בפ"ק דקדושין: **שיש להן אחריות.** שקיימין לעולם: **בכסף.** בתמן מעות: **בשטר.** אם כתב לו שדי מכורה לך או נתונה לך ומסר לו את השטר: **ובחזקה.** נעל וגדר ופרק כל שהוא. והתם [קידושין כו.] ליף טעמא מקראי: **ושאין להם אחריות.** מעלטני: **במשיכה.** שמושכן לרשותו או לרשות שיש לו חלק בו כגון שימנה ואחר השותפין. וכל שכן בהגבהה דהגבהה קונה בכל מקום וכבל דבר דמשהגביהה הניחה ברשותו אפי' בלא משיכה. כן נראה לי: **להא שמעתא.** דלקמיה האי לא שנו: **שאין דרכן להגביה.** שבכדין: **שדרכן להגביה.** דברים קלים: **הגונב כיס בשבת.** והוליאו לרשות הרבים: **חייב.** בתלמודין דליכא למימר קם ליה בדרבה מייה דליכא הכא שתי רשויות ביחד: **שכבר נתחייב בגניבה.** משעת הגבהה דהגבהה בכל מקום קונה ואיסור שבת ליכא עד שעת הוצאה: **היה מגרר.** בקרקע דהגבהה ליכא ולא קני ליה אלא בשיעור רשות שימשכנה לרשותו: **פטור.** מן התלמודין דקס ליה בדרבה מייה וכתיב כדי דשעתו (דברים כה) ומשום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות [מכות ד:]: **שהרי איסור שבת וחיוב גניבה באין כאחד.** דבשעת הוצאת חוץ קנייה ונתחייב בסקילה. ובכתובות בפרק אלו נערות [לא:] פרכינן דמשמיה דהיכא אי לרשות הרבים איסור שבת אית ליכא איסור גניבה ליכא ומוקמינן לה כשגירף ידו למטה מג' וקבלה וידו של אדם משובה לו כד' על ד' וקניא ליה ולא בטלה לגבי הר"ר לגבי קנייה ויש כאן [איסור] שבת וגניבה באין כאחד והך קנייה לאו משום הגבהה היא אלא משיכה בתוך ידו שהרי ידו סמוכה בתוך ג' לקרקע. ואית דמוקי ליה התם בגידי רשות הרבים דלענין גניבה מיקנא קני ולענין שבת הוי רשות הרבים כרבי אליעזר: **והא כיס דבר הגבהה הוא.** הכי אי לאו משום איסור שבת הוה קני ליה במשיכה כגון אם היה מגרר ויוצא בחוץ. **אמר ליה במיפנא.** כך השיבו סתם. וסברו רב אדא דבים קטן הוא ותמה על תירוץ זה ואמר ליה אנא נמי מיתנא קאמינא לך דלמע"ג דליכא ביה מיתנא דרכו להגביהו הוא: **א"ל דחזי למיפנא קאמינא לך.** כיס גדול מאד [כך שיטת הגמרא נכונה וכך מצאתי הגהת רבינו זקני מ"כ]: **או עד שיוציאנה.** היינו משיכה: **אלמא מידי דבר הגבהה.** דבר קל: **לצדדין קתני.** עד שיגביהנה אם דבר קל הוא או עד שיוציאנה אם דבר כבד הוא. ולפי ענית דעתי נראה לי דהוה מצי לתרוצי הכא במידי דבר משיכה עסקינן הלכך אי בעי בהגבהה ליקני דהגבהה עדיפא ממשיכה וקונה בכל דבר ואי בעי במשיכה ליקני דהא אורחיה במשיכה אלא דניחא (ג) עפי לאורויי דין תרוייהו דמידי דבר הגבהה בהגבהה ולא במשיכה ומידי דבר משיכה אפי' במשיכה וכן נראים הדברים דהא בפ"ק דקידושין (דף כה:) תנן אמר רבי מאיר בהמה גסה במסירה והדקה בהגבהה ולא במסירה ומשיכה ואמרי ליה רבנן בהמה דקה נקנית במשיכה כלומר אף במשיכה ובגמרא [שם] אמרי רבנן אמרים זו חוז בהגבהה ואמר להו רבי שמעון זו חוז בהגבהה אלמא הגבהה עדיפא ממשיכה דהא אפילו [גבה] לרבי שמעון בהגבהה ולא במשיכה כדמפרש התם:

פירקן והכנסן לתוך ביתו [א]פסק עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור בהן מדד עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן ומדכליו דמוכר ברשות לוקח לא קנה [ב]כליו דלוקח נמי ברשות מוכר לא קנה אמר רב נחמן בר יצחק בששפכן איקפד רבא מידי שפכן קתני פירקן קתני אלא אמר מר בר רב אשי [ג]במתאכלי דתומי א"ל הונא בריה דמר זוטרא לרבינא מכדי פירקן קתני מה לי פסק ומה לי לא פסק א"ל פסק סמכא דעתיה לא פסק לא סמכא דעתיה א"ל רבינא לרב אשי ת"ש [ד]רב ושמואל דאמרי תרוייהו כליו של אדם קונה לו בכל מקום לאתויי מאי לאו לאתויי רשות מוכר התם [ה]רא"ל זיל קני דתנן התם [ו]נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחזקה [ז]ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה בסורא מתנו לה להא שמעתא משמיה דרב חסדא בפומבדיתא מתנו לה משמיה דרב כהנא ואמרי לה משמיה דרבא [ח]לא שנו אלא דברים שאין דרכן להגביה אבל דברים שדרכן להגביה בהגבהה אין במשיכה לא יתיב אביי וקאמר להא שמעתא איתיביה רב אדא בר מתנה לאביי [ט]הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איסור שבת [י]היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת וגניבה באין כאחד והרי כיס דבר הגבהה הוא ואפ' הכי קני במשיכה א"ל במיתנא אנא נמי במיתנא קא אמינא א"ל במידי דבעי מיתנא תא שמע ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו אלמא מידי דבר הגבהה אי בעי בהגבהה קני ליה ואי בעי במשיכה קני ליה אמר רב נחמן בר יצחק לצדדין קתני מידי דבר הגבהה בהגבהה מידי דבר משיכה במשיכה ת"ש

ומדכליו של מוכר ברשות לוקח **לא** קנה כו'. וא"ת מנא ליה דמתורת רשותו קנה דלמא מתורת משיכה קנה דהא משיכה מועלת בכליו של מוכר כדמפרש לעיל וי"ל דהכא דייק דמתורת רשותו קנה כדפירש לעיל בקונטרס דפירקן והכניסן לתוך ביתו משמע בין מוכר בין לוקח וא"ת בלא פירקן נמי כיון שהכניסן ליקני דליבטיל אגב רשות לוקח ואור"י דדוקא כלי הוא דבטיל אגב הרשות אבל בהמה לא:

אבל דברים שדרכן בהגבהה אין נקנים **אלא** בהגבהה. והא דפריך נמי שמא (לקמן דף קנא.) גבי מלוגא דשטרי והא לא משך ודוחק לומר שהיה כל כך הרבה שטרות שלא היה דרכן להגביה אלא לאו דוקא נקט משך אלא כלומר והא לא הגביה: **והא** כיס דבר הגבהה הוא כו'. לא פריך להאי ליטנא דמשני ברים אלו נערות (כתובות דף לא:) כשגירף ידו למטה מג' וקבלה דלא קנה מטעם משיכה אלא מטעם אחר וידו כחצרו אלא לההוא ליטנא דהתם דקני משום משיכה פריך וא"ת והיכי ס"ד דמיירי בכיס דבר הגבהה הוא א"כ היכי מיחייב לעניין שבת הא אין דרך הוצאה בכך כדדייק ברים אלו נערות (שם) אי בזוטרי אין דרך הוצאה בכך אלא במילעי ויש לומר דיש דברים שדרך הוצאה בכך לענין שבת ואפי' הכי לענין קנין אין נקנין אלא בהגבהה שדרכן להגביה אי נמי במגרר דרך מחתרת דהוי דרך הוצאה אי נמי הוה ליה למימר וליטעמיך: **לצדדין** קתני. תימה לרשב"א אמאי לא מוקי לה בכלים שאין דרכן להגביה שגם הן נקנין בהגבהה כדמשמע לעיל דלוקמינן במידי דבעי מיתנא וקתני הגונב כיס בשבת חייב שכבר נתחייב בגניבה דהיינו בהגבהה: אטו

מסורת הש"ס

א) וביכס' הערוך ערך מפסלין במסובלי דתומי פי' מחרוזות של שומין שאין נותנין בכלין. ב) [לעיל פד:]. ג) קדושין דף כו. לעיל דף נא. לקמן קג:. ד) שבת דף לא: כתובות דף לא. פנהדרין דף עב. [תוספתא כ"ק פ"ט].

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה פירקן וכו' לקמן דמדידת כל הכור מעכבא: (ב) ד"ה ומדכליו וכו' דקנה רשות לוקח קודם מדידה: (ג) ד"ה לצדדין וכו' דנעמא ליה טפי:

מוסף רש"י

פסק כו' אין שניהן יכולין לחזור בהן. דאפ"ג דלא מדד כיון דפסק קניא ליה רשותו במשיכה (ע"ז עב.). מדד כו' שניהן יכולין לחזור בהן. כל זמן שלא פסק, דמדידה לא מהניא מידי וכשותו לא קניא עד דיפסוק (שם). כליו של אדם. של לוקח, קונה לו. אם פסק דמיס (לעיל פה:). נכסים שיש להן אחריות. סיינו קרקעות, שאחריות כל אדם אלוה והנוטה בחיבוו עליהן, כפי שקיימין ועומדין לפיכך נמכרין עליהן (קדושין כו.). ובחזקה. רפק ביה פורתא או דיש אחגלר אלא נעל או פרץ כל שהוא (שם). הגונב כיס בשבת. הגניבו ברשות הנבלים והוציאו לרשות הרבים (כתובות לא.) שהגניבו ונקנו בהגבהה (סנהדרין עב.). חייב. להחזיר ואע"ג שהוציאו אמר כך לרה"ר ונתחייב בהוצאתו מיתה (שם) חייב בתשלומין אע"פ שנדון בנפשו (שבת צא.). שכבר נתחייב בגניבה. דשלם, דהגבהה קונה בכל מקום ויקנה לה ברשותיה אף להתחייב באונסים (כתובות לא.) דשעה שהגביה הכיס בבית הבלים (שבת צא:). קודם שיבא לידי איסור שבת. ובגניל חייב מיתה הבא לאחר מכן אינו נפטר מן התשלומין (סנהדרין עב.). היה מגרר ויוצא. שלא הגניבו ברשות הבלים ולא קנאו אלא בהוצאה מרשות הבלים (כתובות לא.) שלא קנאה בהגבהה אלא בהוצאה מבית הבלים (שבת צא:) שלא הגניבו ולא קנאו בתוך הבית אבל כשיוצא לרה"ר קנאו בשני רשות שהוציאו מרשות הבלים ולירף ידו למטה משלשה וקבלה בידו, דידו משובה לו כלרבעה על מרבעה והרי הוא לו כמלנו ואע"פ שאין כאן הגבהה, וכמו מוקי לה בכתובות (סנהדרין עב.). פטור. מתשלומין, שהרי איסור שבת כו', וכתובות פריך אי לתפקיע לרה"ר איסור גניבה ליכא, דרה"ר לאו מקום קנייה היא, ומוקי לה בגדי הר"ר, אי נמי שגירף ידו למטה מג' וקבלה (שבת צא:).

עין משפט נר מצוה

צג א מי' פ"ד מהל' מכירה הל' יג סמג עשין פב טוש"ע מ"מ סי' ר סעיף ז:
צד ב ג מי' שם הל' ח ג טוש"ע שם סעיף ג:
צה ד מי' שם פ"ח הלכה ג סמג שם טוש"ע מ"מ סי' קל סעיף ח:
צו ה ו מי' שם פ"ג הלכה ח ד סמג שם טוש"ע מ"מ סי' קלח סעיף ח:
צז ז ח מי' פ"ג מהל' גניבה הל' ג טוש"ע מ"מ סי' שמ:

רבינו גרשום

אבל פירקן. המשואות הלוקח ברה"ר והכניסן בביתו שמשך החבואה עצמה לרשותו אם פסק קודם ושוב הכניס ועדיין לא מדד אין שניהן יכולין לחזור הואיל וקצץ ושוב הכניס. אבל מדד קודם והכניס ועדיין לא פסק שניהן יכולין לחזור בהן: מדכליו דמוכר ברשות לוקח לא קנה מוכר. דהיכא דפירקן והכניסן דעדיין הן בתוך כליו בתוך שקו של מוכר. ואפ"ה כיון דפסק אע"ג דלא מדד (ה) אין מועיל לו כלום שעדיין הן בו שיהא יכול לחזור בו אלמא אין שניהן יכולין לחזור: כליו דלוקח. בעלמא ברשות מוכר נמי לא קנה לוקח: אמר רב נחמן בר יצחק. לעולם כליו דמוכר ברשות לוקח קנה מוכר דכליו דלוקח ברשות מוכר קנה [ולוקח] והכא ליכא כליו של מוכר לפי ששפכן לפירות מן החמור לארץ והכניסן הלוקח בכלי שלו להכי אין יכול לחזור בו: איקפד רבא אדברי רב נחמן והא פירקן והכניסן קתני. דמשמע דהכניס של מוכר: אלא אמר מר בר רב אשי. אנא מתרץ לך פירקן ובלא שפכן ואפ' הכי ליכא כליו של מוכר דמאי פירות הללו במסובלי דתומי. חביות של שומין שנושאין אותן על גבי החמור בלא כלי: מכדי פירקן קתני. דמשך הפירות עצמן מאי שנא דפסק קנה מאי שנא דמדד ולא פסק לא קנה: פסק סמכא דעתיה. דמוכר ומקנין לו דאומר לו זיל קני: כי קמבעיא לן שאין דרכו להגביה דנקנין במשיכה: בשבת חייב. לשלם שכבר נתחייב בגניבה משעת הוצאה דקנייה ואיסור שבת לא הוי עד דמוציאה לרה"ר: היה מגרר. בארץ ויוצא וכך הוציאן פטור מתשלומין שאיסור שבת וגניבה באין כאחת וקם ליה בדרבה מיניה: והא כיס דבר הגבהה הוא. דאמאי קאמר איסור [שבת ואיסור] גניבה באין כאחת דהא לא אגבהיה עדיין כשהוציא: אמר ליה במיתנא. כלומר בההוא כיס כגון ארנקי גדולה יש רצועה בתוכה ונותנין שגורדין אותו בהאותה רצועה: אמר ליה רב אדא אנא נמי במיתנא קאמינא. ההוא כיס דיש לו מיתנא אמאי כשגוררו לרה"ר באותו מיתנא אמאי הוי איסור גניבה והא יכול להגביהו ודרכן של רוב בני אדם להגביה כיסן יותר מאותן שגוררין: א"ל אביי. האי דקאמרי לך מיתנא לא בכל כיס קטן שיש לו מיתנא אמינא. לא דצריך מיתנא. שהיה כיס כמו שק גדול שאין אדם יכול להגביהו אלא קושרן בחבל או

ברצועה ומושכן וכהההוא מיירי היה מגרר ויוצא: ת"ש ברשות מוכר לא קנה. דמשמע אפי' מידי דבר משיכה לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו אפי' מידי דבר הגבהה משמע דקנה במשיכה וקשיא לרב חסדא: ומשני רב נחמן לצדדין קתני. האי דקאמר עד שיגביהנה במידי דבר הגבהה ולא בר משיכה ודקתני עד שיוציאנה מיירי במידי דבר משיכה הוא ולא בר הגבהה:

ה) נראה דל"ל אע"ג דלא מדד שעדיין הן בו אין מועיל לו כלום שיהא יכול לחזור בו.

אטו פשתן בשליפי דרבי מי לא עבדי ליה. בשלמא לי מוקמינן ריש״ש בשליפי זוטרי וכן פשתן בשליפי זוטרי ובעינן ביה בהגבהה משום שאין דרכו במשיכה כלל אבל שאר דברים אע״פ שדרכן בהגבהה נקנין נמי במשיכה אבל השתא דמוקמינן בשליפי דרבי אמאי פשתן אינו נקנה אלא עד שיטלטלנו דהיינו בהגבהה והא אורחיה במשיכה כיון שהוא בשליפי דרבי: **ראשון** ראשון קנה. פ״ה דלא מצי למיפרך מסיפא דקתני ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה דאיכא לאוקומי כשנתמלאה המדה ואין נראה לר״י דלא מצי למימר דאיירי כשנתמלאה המדה דא״כ ליתני בהדי בנא דסרסור ולתני ברה״ר ובחלר שאינו של שניהן וברשות לוקח כו׳ ומיהו לא ניחא ליה למיפרך מסיפא כיון דמצי פריך מריש״ש:

כדאמר רב כהנא שנתות היו בהין. תימה לרבינו חיים והלא לא רב כהנא אמרה אלא משנה היא בפ׳ ב׳ מדות (מנחות דף פז:) ואר״י דבפ׳ המוציא יין (שבת דף עח:) תנן סיד כדי לעשות אגדיפי ומפרש רב כהנא (שם פ:) מאי אגדיפי שנתות כדתנן שנתות היו בהין כו׳ הלכך מביא הכא רב כהנא דאשמעי׳ דאפילו במדות של חול עושין ולכך מיתייב המוציא סיד כשיעור לעשות בו שנתות אבל ממתניתין דמנחות לא חזינן שיש שנתות אלא במדות של קודש: **דינר** ליום בו׳. נראה לרש״י דהא דתנן בחיזהו נשך (ב״מ דף סה.) מרבין על השכר ואין מרבין על המכר האי דשרי להרבות על השכר כגון שנכנס מיד לתוך הבית דבעינן אחר לא שרי להרבות דמיחזי כאגר נטר כדאמרינן הכא: לך

ת״ש המוכר פירות לחבירו משך ולא מדד קני והא פירות דבני הגבהה נינהו וקתני דקני במשיכה הכא במאי עסקינן [א]בשליפי רבדי אי הכי אימא סיפא הלוקח פשתן מחבירו (ב) לא קנה עד שיטלטלנו ממקום זה למקום אחר אטו פשתן בשליפי רבדי מי לא עבדי [ב]שאני פשתן דמשתמיט א״ל רבינא לרב אשי ת״ש [ג]בהמה גסה נקנית במסירה והדקה בהגבהה דברי ר״מ ור״ש בן אלעזר וחכ״א בהמה דקה [ד]במשיכה והא בהמה דקה דבר הגבהה היא וקתני דקני במשיכה בהמה דסרכא [ה]רב ושמואל דאמרי תרוייהו [ו]כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה האחרונה כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה ת״ש אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה [ז]ואע״ג דלא נתמלאה המדה (ח) כגון דאמר ליה בשנים עשר סלעים לוג בסלע אני מוכר לך [ט]וכדאמר רב כהנא שנתות היו בהין ה״נ [י]שנתות היו במדות ת״ש [יא]השוכר את הפועל לעשות עמו לגורן היום בדינר ולגורן

הא שמע. ממתניתין המוכר פירות כו׳ [פד:]: **והא פירות דבני הגבהה נינהו.** דבשליפי זוטרי משמע מתניתין (ג) מדקמפלגי בסיפא גבי פשתן דהכי קתני המוכר פירות משך ולא מדד קנה דמשיכה כל שהוא מהניא בפירות שהרי דבר מועט הוא ובמשיכה כל שהוא נעקר כולו ממקומו כדאמר שמואל לגבי ספינה (לעיל דף עה:) עד שימשוך את כולה אבל המוכר פשתן שהוא ארוך אע״ג דהוי שליפי זוטרי לא קנה במשיכה פורתא דעדיין לא נעקר כולו ממקומו עד שיטלטלנו ממקום זה למקום אחר כלומר שימשכנו או יגביהנו למקום אחר שיהיה נעקר כולו ממקום שהיה שם דאיכא למימר דאפילו רב דפליג בספינה הכא מודה דהתם מים יש מתחתיו ומדביידא פורתא מהניא כנעקרה כולה ממקומה אבל על גבי קרקע איכא למימר דמודי: **הכא במאי עסקינן בשליפי רבדי.** והכי קא מפליג בין פירות לפשתן המושך פירות פעמים שאם משך קנה כגון בשליפי רבדי דהתם ודאי מהניא משיכה וכל שכן הגבהה אבל המוכר פשתן דאי אפשר בשליפי רבדי כדמפרש לקמן אלא שליפי זוטרי ניהו לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום כלומר שיגביהנו ולא במשיכה כדלעיל ודלא המגביהן מקמן אין מגביהין ע״מ להחזירו במקום שהגביהו אלא מגביהו והולך לו ונוטלו לרשותו

והלכך נקט ממקום למקום והיינו דקפריך אי הכי אימא סיפא כו׳ דבשלמא לדידי דמוקמינן לה אפי׳ בשליפי זוטרי איכא לפלוגי בין ריש״ש לסיפא במשיכה כל שהוא כדפרישית אלא לדידך דמוקמת נמי לריש״ש בשליפי רבדי ארוכין ליכא לפלוגי בין ריש״ש לסיפא אלא דבריש״ש מהניא משיכה דרגילין להיות שליפי רבדי ובפשתן לא מהניא משיכה אלא הגבהה משום דלא הוו רבדי אלא זוטרי: **אטו פשתן בשליפי רבדי מי לא עבדי.** כמו פירות בתמיה ותהני בהו נמי משיכה [כן נראה שיטה זו בעיני ועיקר]: **שאני פשתן דמשתמיט.** שמחליק ואין יכולין לעשות ממנו משאות גדולות הלכך בעי הגבהה דדרכו בכך. ורבינו חננאל פי׳ שאני פשתן דמשתמיט כיון שאם ימשך מתנתק אין דרכו להמשך לפיכך קני בעלטול ולפי הלשון הזה איכא לאוקומה אפי׳ בשליפי רבדי ואפי׳ הכי ליתיה במשיכה אלא בהגבהה משום דמתנתק במשיכה: ה״ג בפירושי רבינו חננאל **ת״ש בהמה גסה נקנית במסירה והדקה בהגבהה דברי ר״מ ור׳ שמעון בן אלעזר וחכ״א בהמה דקה במשיכה והא בהמה דקה דבר הגבהה היא ותנו חכמים במשיכה.** ומשנה היא בפ״ק דקידושין. ומדרבנן קפריך דבהמה דקה מיקניא נמי במשיכה ואע״ג דבת הגבהה היא: **דסרכא.** מסתרכת ומתדבקת ברגליה בקרקע ולא אפשר בהגבהה כי אם בקושי הלכך אורחה במשיכה. ורבינו חננאל פירש דסרכא שורטת מלשון שרוך נעל (בראשית יד): **כור בשלשים אני מוכר לך.** נראה היה לו למעות כנגד דמי הכור ולא נתכוין שיהא זה קונה פחות מכור ולא יותר מכור אלא כור בלמנוס מקנה לו לא פחות ולא יותר הלכך (ד) אם משך ואע״פ שפסק ואפילו ברשות לוקח ובכליו של לוקח לא קנה עד שיהא הכור מדוד כולו דהכא מדידה מעכבת הוא״ל והקפיד במכירה פחות מכור ויותר מכור ומשום הכי יכול לחזור בו מכל המכירה אפילו כשמדד לו כ״ט סאין חוזר הוא כל זמן שלא נמדד סאה אחרונה ואע״פ שמשך הכ״ט סאין אינה משיכה מעליא דכור זה חד מקח הוא ועד דמשיך טוליה לא קני כדאמרי׳ בפרק הזהב (ב״מ דף מז.) דהיכא דמכר לו חמור בפרה וטלה ומשך את הפרה ולא משך את הטלה שניהם יכולין לחזור בהם משום דלא הוי משיכה מעליתא ומתניתין דקתני משך ולא מדד קנה היינו כשמקנה לו כל החבילה כמות שהיא והמדידה גלוי מילתא בעלמא היא להודיע כמה מכר: **ראשון ראשון קנה.** שכל אחד מכירה בפני עצמו היא. וכגון דהוא מדה לוקח ובסימטא דקני ליה כליו א״ג ברשות מוכר וכגון דאמר ליה מעיקרא יקנה לך כליך ברשותי: **הא שמע.** משום דפרכינן מינה טובא בשמעתין נעיל לא קאמר מיתיבי: מצאתי גירסא זו על העיקר בפירושי רבינו חננאל אלא רומי ס״ל אם היתה המדה של אחד מהן ראשון קנה ואע״ג דלא נתמלאה המדה הכא במאי עסקינן בדאמר ליה הין בי״ב סלעים לוג בסלע אני מוכר לך וכדאמר רב כהנא שנתות היו בהין הכא נמי כו׳. וכן עיקר דמהניא ריש״ש שייך למיפרך (ה) הא דקתני בה בהדיא עד שלא נתמלאת המדה למוכר כו׳ אבל במדה של אחד מהן לא חיישינן לנתמלאת המדה אלא ראשון ראשון הנכנס בכליו של לוקח קנה לוקח דאפי׳ בחצי מדה שהיא חסירה ואין ידוע כמה יש הואיל ולא נתמלאת (ו) אין יכול לחזור בו ואע״ג דא״ל כור אני מוכר לך ביחד או סאה אני מוכר לך ביחד כל שכן הכא דזבין ליה כור ומדד כ״ט סאין מלאין שקנה כל מדה ומדה כשנתמלאת וקשיא לתרוייהו. ופרקינן בדאמר ליה הין בי״ב סלעים לוג בסלע אני מוכר לך והיו י״ב שנתות כעין בליטות יוצאין בדופני הכלי מתוכו לסימנים כיון שמגיע השמן או היין בכל בליטה ידוע שהוא לוג וכיון שהגיע לבליטה נתמלאת המדה קרינא ביה ודמיא ממש לכור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך דקנה כל סאה וסאה ה״ג כל לוג ולוג קני כשמגיע לסימן. וריש״ש דקתני חילוק בין נתמלאת לנא נתמלאת נהי נמי דמיירי כמו בסיפא בדאמר ליה הין בי״ב לוג בסלע אפי׳ הכי לא קני לוקח ראשון ראשון המגיע לסימן דכיון דבמדה שאינה של שניהן עסקינן והוא רוצה למדוד ונמלאותה כולה הרי היא מושאלת לו עד שיגמור את מדידתו דלא הויא שאולה ללוקח עד שתמלא כדפרישית לעיל [פה.] דעל מנת כן שאלוה שניהן זה למדידה וזה לקחתה משתמלא לשפכה בכליו או בכשותו. והאי דקפריך בספרים שלנו מסיפא דקתני ברשות לוקח כיון שקיבל כו׳ לאו פירכא היא כלל דהתם כשהקנה לו כל התבואה מיירי דקני ליה רשותא בלא מדידה כדקתני נמי מתני׳ [פד:] משך ולא מדד קנה ועוד אדרבה הוה ליה לפרוכי ממתניתין דקתני בהדיא משך ולא מדד קנה דאילו התם לא מדד כלל ואפי׳ הכי קנה ועוד שיטתא דקמשני לפי לשון הספרים דלא מפרשי דבהכי מיירי דקאמר הין בי״ב לוג בסלע לאו שיטתא הוא דמה מהניא שנתות היכא דאמר ליה סתם הין אני מוכר לך אפי׳ אם מדד לו הין בי״ב לוגין לא קני לשמואל עד דאמר בהדיא הין בי״ב לוג בסלע אני מוכר לך: **כדאמר רב כהנא.** במסכת מנחות (ד): **שנתות היו בהין.** של קדש עד כאן לפר עד כאן לאיל ולכבש כלומר סימנים למדת אני ההין לפר ושלישית ההין לאיל ורביעית ההין לכבש יין: **השוכר את הפועל.** ונותן לו שכרו עכשיו בגיסן כדי לעשות עמו בגורן: **היום בדינר.** כלומר כל יום של ימות הגורן בדינר ונתן לו עכשיו ל׳ דינר לל׳ ימי הגורן. ולא גרסינן מהיום בדינר כפי׳ רבינו חננאל:

ולגורן

עין משפט נר מצוה

צח א ב מיי׳ פ״ג מהל׳ מכירה הל׳ כ ועיין בהגהות ומגיד משנה סמג עשין פב טוש״ע מ״מ סי׳ קלח סעיף ח:

צט ג מיי׳ שם פ״כ הל׳ ה סמג שם טוש״ע מ״מ סי׳ קלז סעיף ח:

ק ד מיי׳ פ״ד שם הל׳ ז ועיין בהגהות ומ״מ סמג שם טוש״ע מ״מ סי׳ ר סעיף ז:

קא ה ו מיי׳ שם הל׳ י טוש״ע שם סעיף י:

קב ז מיי׳ פ״ו מהל׳ מלוה ולוה הל׳ יב ועיין במ״מ סמג לאוין קלג טוש״ע י״ד סי׳ קנו סעיף מ:

רבינו גרשום

בשליפי. במשואות של פירות שקושרין בחבילות שאין יכול להגביהן: עד שיטלטלנו. היינו עד שיגביהו ואע״ג דעביד בשליפי רבדי: שאני פשתן דמשתמיט. שיכול לשומטן ולהשליך ממנו עד שיכול לטלטלו מה שאין כן בשאר חבילות: שאני בהמה דמסרכא. שכשרצין למושכה נמשכת היא עצמה לאחריה ופעמים כסבור שמשכה לפנים ולא משכה אלא לאחור (ו) להכי קתני והדקה בהגבהה: רב ושמואל דאמרי תרוייהו. נמי לענין מדות מוכר אם אמר לו כור סתם שהוא ל׳ סאין בל׳ סלעין אני מוכר לך יכול לחזור בו המוכר אפי׳ בסאה אחרונה כל זמן שלא מדד לו כור שלם. אבל אם אמר לו כור בל׳ אני מוכר לך כל סאה וסאה בסלע: ראשון ראשון קנה. הלוקח דאינו יכול לחזור המוכר במה שכבר מדד לו ללוקח: ואע״פ שלא נתמלאת המדה. ואע״ג דאמר ליה כור סתם ולא אמר ליה סאה בסלע קנה לוקח ואין יכול לחזור המוכר: ומשני להכי קנה אע״פ שלא נתמלאה המדה לפי ששנתות יש במדה. סימנין עד כאן סאתים ועד כאן ג׳ וכן עד ל׳ ולהכי דמי כמאן דאמר ליה סאה בסלע ראשון ראשון לשנתות קנה. כדאמר רב (הונא) [כהנא] במס׳ מנחות שנתות היו בהין עד כאן לפר עד כאן לאיל עד כאן לכבש: השוכר את הפועל. וקרצץ עמו שיעשה עמו מלאכה לזמן הגורן לקצור. ובאותו זמן שקרצץ עמו הפועל בזול שאינו עושה מלאכה כל כך ומשכיר עצמו בדינר ולשעת הגורן מוצא מלאכה הרבה ומשכיר עצמו בסלע. והיינו דקאמר ליה בעה״ב אם תרצה אני אשכירך היום כשמלאכתך אינה שוה אלא דינר על מנת שתעשה עמי בזמן הגורן ואיני נותן לך אלא דינר כמו שאתה יכול לטול עכשיו אע״ג שמלאכתך באותו זמן יפה סלע ועל מנת כן אקרים לך שכרך מיד

ו) רבינו מפרש דהקושיא הוא מדנראי ר״מ דאמר והדקה בהגבהה ואף דלאו אורחה בהגבהה ומשני דבהמה מ״מ במשיכה משום דמסרכא מ״מ ומשיכה דמסרכא ועי׳ רשב״ם.

מסורת הש״ס

ג) כ״ק דף יח: קדישין דף כה., כ) ב״מ דף קב: לקמן קב. קו:, ג) שבת דף פ: מנחות דף פז:, ד) ולהני שם לגמרי יע׳ תוס׳ מנחות פז: ד״ה שנתות ותוס׳ דהכא),

---

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ א״ל פשתן מחבירו ה״ז לא קנה: (ב) שם דלא נתמלאה המדה הב״ע כגון: (ג) רש״ם ד״ה והא פירות וכו׳ מדקמפליג בסיפא: (ד) ד״ה כור כו׳ הלכך אפי׳ אם משך: (ה) ד״ה מצאתי וכו׳ שייך למפרך דקתני כל״ל ותיכף הא נתמלאת המדה אין יכול ולא נתמלאת המדה אין יכול וכו׳ לגליטה העליונה נתמלאת:

מוסף רש״י

בהמה גסה נקנית במסירה. בעגלה מוסרים אותה ללוקח נאסר לו בשמירה, אבל משיכה לא מקניא דאין דרכה בכך להוליכה לפניו (קדושין כה:). והדקה בהגבהה. ולא במשיכה (שם). יכול לחזור בו אפילו בסאה אחרונה. ואע״פ שמשך אינה משיכה, דכליה חד מקח הוא ועד דמשך כוליה לא קני מידי (ב״מ קב:). ראשון ראשון קנה. כיון דא״ל סאה בסלע, כל סאה וסאה היה ליה חד מקח ומשיכה כל אחד קנאה (שם). שנתות. סימנים, כלי חרס גדול יש בו בליטות בליטות כמין אגדים קטנים, עד כאן לסאה עד כאן לסאתים (שבת פ:).

ולגורן יפה. שכרו סלע בכל יום שבסלע היה יכול להשכיר עצמו אבל בשביל הקדמת המעות אוחל גניה: **אסור**. משום דמיחזי כי אגר נטר לי שנותן לו זה הפועל סלע (ג) בימות הגורן בשביל דינר שנתן לו בניסן והמתין לו עד עכשיו: **אבל אם שכרו מהיום**. מאה יום במאה דינר ונתן לו שכרו עכשיו ולגורן היה יכול להשתכר הפועל בסלע דהיינו ד' דינרין ליום כיון שמאותו היום ששכרו עושה עמו מותר שכל פעולת המאה ימים כיום אחד אירוע דמיין ולא הוי אגר נטר לי שהרי מיד התחיל בפעולתו וכמו שהתחיל בפעולת ימי הגורן דמי. והא הכא דכי כור בשלשים סאה בסלע הוא שהרי הזכיר לתת לו דינר ליום ולא קאמר ליה קמתא עד ימות הגורן אי שוכרך במאה דינר ואפי' הכי קתני מותר וחייב להשלים וקשיא להני דאמרי דאסור דאסור לא קנה ויכיון שזה לא קנה אמאי מותר הא כיון דיכול לחזור בו דכל יום ויום חשוב ג)מכירה בפני עצמה הוי נמי אגר נטר לי לענין ימות הגורן שהרי בניסן נתן לו שכר ימות הגורן ואינהו לא חיילי עד שיגיע ימות הגורן: **ומסברא**. דליתי אסור וכי זזוזי בשכירות מי אסור בתמיה ואפי' היכא דהקדיש לו דדינר מניסן ולא עשה עמו עד לגורן מדאורייתא שרי דלא דמי לא להלוואה ולא לתקח וממכר דאית ביה אונאה וביטול מקח דהתם ודאי כי מוחל גניה מכדי שויו בשביל הקדמת המעות נמצא שנותן לו יותר מכדי הדמים שקבל אבל שכר טרחו של אדם ליכא אגר נטר לי דדרך פועל להשכיר עצמו בכל שהוא כשאין לו מה יאכל וכל מה שמקבל הפועל מבעל הבית ריוח הוא אצלו והלכך הך סיפא ליכא לד רבית כלל והיינו דקפריך מ"ש רישא ומ"ש סיפא כיון דזזוזי בשכירות שרי רישא אמאי אסור ליהנות ממנו: ומשני **רישא**. חומרא בעלמא הוא דכיון דלא קעביד בהדיה מלאכה עד שיבא הגורן והוא כבר נתן המעות מקודם מחזי כרבית: ומתמהין **משום דאגם כל שהוא**. מן הפשתן קנה כל השאר המחובר בקרקע ואמאי מי קני הא' במשיכה דהאיך: **דא"ל**. מוכר לנוקח: **לך ויפה לך קרקע כל שהוא** כך כתוב בספרים ישנים. כלומר לך והחזק בקרקע לקנות פשתן המחובר בה דקרקע נקנה בחזקה [קדושין כו.] וכל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע. ואתא מתני' ולשמועינן דחזקת קרקע מהני לפשתן ואע"ג דלא זבין ליה ארעא ולשמועינן נמי חזקה קנה דבלקיטת הפשתן מקצתו יכול לקנות השאר המחובר וכגון דא"ל המוכר לקט מן הפשתן עצמו קצת ויתייפה הקרקע ויהיה נקי לאריסה כדאמרינן בחזקת הבתים (לעיל דף נד.) האי מאן דזכי זיכיא אדעתא דארעא קני והא"נ אם לקט מן הפשתן קצת ומתכוין (ג) לקנות הקרקע קני לה לקנות כל מה שעליה. כן נראה בעיני: **מתני' המוכר יין ושמן**. וה"ה לפירות אלא חגב דבעי לאוריי בסיפא חייב להטיף שלש טיפין נקט יין ושמן: **והוקרו או שהוזלו**. לאחר פיקוח הדמים: **עד שלא נתמלאת המדה**. ובמדה שאינה של שיעסה מוקי לה בגמ' ותניא מה דתניא לעיל בברייתא [פה.] וטעם (ד) כדהתם כל זמן שלא נתמלאת הוי כליו של מוכר ומשנתמלאת הוי כליו של לוקח ומיירי בסימטא או בחצר של שיעסה: **היה סרסור ביניהן**. והמדה שלו כדמפרש בגמ' ודרך הסרסור לקנות מבעל הבית ומוכר לאחרים ומרויח: **נשברה לסרסור**. דקני ליה כליו של סרסור לסרסור כדתניא לעיל [שם] ואם היתה מדה של אחד מהן לראשון ראשון קנה. וקא משמע לן דלא אמרינן דסרסור אינו אלא שלוחו של לוקח וכשנתמלאת נשברה לנוקח: **הרבינה**. הטה על דלה ממנה שלא טיפין לנוקח: **ומילים**. שנתאסף מלוי הטמן לשולי הכלי: **הרי הוא של מוכר**. משום דהלוקח נתייאש כדאמרי' בגמ' [ע"כ]: **וחייב להטיף לו שלש טיפין**. לאחר עירוי השמן והיין חייב עוד להטיף שלש טיפין מן הדבוק בדופני הכלי: **והתנוני**. טרוד הוא במכירתו ולכך לא הזקיקוהו להטיף דאין לו פנאי: **ר' יהודה אומר כו'**. בגמ' [ע"כ] בעי ר' יהודה אהיכא קאי: **גמ' אי מדה דלוקח היא**. כדתניא לעיל אם היתה מדה של אחד מהן לראשון קנה הכא נמי בשתים עשר סלעים שנתות במדה עסקינן כדאוקימנא [פו:] להא דלעיל דהא מתמה קתני אפילו במדה שיש לה שנתות ואמר ליה הין בשתים עשר סלעים לוג בסלע: **מדה דמוכר הוא**. ואמאי קנה לוקח דהא אפילו אם תמצא לומר דברשות לוקח מיירי הא איבעיא לן לעיל [פה:] אם הכלי חשוב הפסקת רשות ולא איפשיטא ואע"כ תפשוט ממתני' דכליו של מוכר ברשות לוקח קנה לוקח והוא הדין לכליו של לוקח ברשות מוכר דקנה מוכר: **במדה סרסור**. שהשאילה לשניהן וכדתניא לעיל בברייתא [פה.] וטעמא כדפרישית [שם] ותניא בתוספתא מאי דתני בברייתא לעיל [שם] דאמרינא מדות: **רישא**. שהשאיל להם המדה והסרסור אינו שם וקא משמע לן דאינן שלוחיו ג) של סרסור להיות המקח ברשותו ואף על גב דהמדה שלו ודרך סרסור למדוד במדתו להשתכר בלוקח הלוקח ממנו: **סיפא**. שהסרסור ביניהם דכיון שהוא שם והמדה שלו המקח ברשותו דאיהו לוקח מן המוכר ומוכר ללוקח ומשום הכי כי נשברה נשברה לסרסור דכליו קני ליה כדתניא לעיל דאשון ראשון קנה: הכי גרסינן **מי כאן תנא דאתנייה רב מדות**. כלומר היכן כאן בארץ ישראל תנא שונה משניות ובריתות ששנה לו רב מדות מתני' דמיירי בדין מדות: ד)**ותפון**. גבי מפרים תרומה שתי מדות ממאה אם הרבינה בעל הבית לאותה מדה שמדד בה התרומה ומילת הרי הוא של תרומה ונותנו לכהן ובמתניתין נמי תיהוי של לוקח: משוש

מיירי כלל. ומתרץ דרישא מיירי במדה של סרסור ובלא סרסור דאין הסרסור מודד אלא בעה"ב וסיפא מיירי נמי במדת סרסור ובסרסור עצמו דאיהו מודד להכי נשברה החבית נשברה לסרסור: לרב מדות. מתני' דהכא

ג) תולין דף ק"ו, ב) ל"ל שכירות, ג) [ולקן שלוחו. רש"ל], ד) **שיך לע"ב. ה)** [וע"ל תוס' יומא ג. ד"ה דאמר וכו'], ו) [ולפנינו ליתא], ז) [שם לא נמצא כלל ולפשר דל"ל בגיר הנשה לה: יע"ש תוס' מנחות מו. ד"ה אמר ותוס' תולין ק:. ד"ה אילא],

הגהות הב"ח

(א) בשמנה נשברה לסרסור הרבינה ומיצת הרי הוא של מוכר וחייב להטיף לו שלש טיפין והתנוני אינו חייב להטיף לו שלש: (ב) רשב"ם ד"ה אסור וכו' אגב לענין ליום בימות הגורן: (ג) ר"ה לך ויפה וכו' קלא ונתכוין (לקנות) חזו"מ וי"ב ל"ל לנקות: (ד) ד"ה עד שלא וכו' ועשה כדפרישית התם: (ה) תוס' ד"ה מי וכו' דנו של רב דיאך קאמר:

פי' רש"ם העקרי

מתני' המוכר יין ושמן וחכירו. ה"ה לפירות ומשום סיפא דבעי להשמועינן חייב להטיף לו שלש טיפין נקט יין ושמן: **ופוקרו או שהוזלו.** אחר פיקוח דמים: **עד שלא נתמלאת המדה למוכר.** דבמדה שאינה של שיעסה ים מילוק בין נתמלאת המדה ללא נתמלאת וטעמא כדפרישית התם [לעיל פה.] משנתמלאת המדה הוקרו לנוקח דהשתא הו"ל כליו וקני בסימטא ובחצר שהיא של שיעסה: **היה סרסור ביניהם.** שלו היא כדאמרינן בגמרא. דדרך הסרסור לקנות מבעה"ב ומוכר לאחרים ומרויח וקני ליה כליו של סרסור הואיל ולעצמו מודד ואח"כ מוכר לנוקח והלכך נשברה החבית נשברה לסרסור כדתניא נמי [שם] אבל אם היתה מדה של אחד מהם לראשון לראשון קנה ה"נ קמתה לו מדתו לסרסור ולא אמרינן מאחר שנטל מזה ונותן לזה הרי הוא שלוחו של נוקח ואם נתמלאת נשברה לנוקח קמ"ל: **הרבינה.** הטה על דלה לאחר שעירה ממנה את היין או השמן והטיף שלשה טיפין לנוקח: **ומילים.** שנתאסף מילוי המדה לשולי הכלי במקום אחד הרי הוא של מוכר ולא של נוקח דמתייאש כך כדאמרי' בגמרא [ע"כ]: **וחייב המוכר להטיף לנוקח שלשה טיפין.** הן הדבוק בדופני המדה לכליו של נוקח לאחר שעירה ממנה את היין והשמן לכליו של נוקח: **התנוני.** טרוד הוא עמוכר כל שעה ולא הזקיקוהו להטיף שלשה טיפין דאין לו פנאי: **ר' יהודה אומר כו'.** בגמ' [ע"כ] בעי אי אריש קאי אי אסיפא קאי: **[גמ'] אי אסיפא מדה דלוקח.** ומשום הכי קתני נתמלאת המדה לנוקח: **עד שלא נתמלאת המדה.** נמי אמאי נמוכר ליקני ליה נמי כליו של נוקח כדאמרי' לעיל [פה.] אם היתה מדה של אחד מהן לראשון קנה דלא דמי דאין בשתים עשר סלעים לוג בסלע אמאי הא מדה דלוקח היא: **מדה דמוכר היא.** ואמאי קנה לוקח דהא אפילו אם תמצא לומר דברשות לוקח מיירי הא איבעיא לן לעיל [פה:] אם הכלי חשוב הפסקת רשות ולא איפשיטא ואע"כ תפשוט ממתני' דכליו של מוכר ברשות לוקח קנה לוקח והוא הדין לכליו של לוקח ברשות מוכר דקנה מוכר: **במדה סרסור.** שהשאילה לשניהן וכדתניא לעיל בברייתא [פה.] וטעמא כדפרישית [שם] ותניא בתוספתא מאי דתני בברייתא לעיל [שם] דאמרינא מדות: **רישא.** שהשאיל להם המדה והסרסור אינו שם וקא משמע לן דאינן שלוחיו ג) של סרסור להיות המקח ברשותו ואף על גב דהמדה שלו ודרך סרסור למדוד במדתו להשתכר בלוקח הלוקח ממנו: **סיפא.** שהסרסור ביניהם דכיון שהוא שם והמדה שלו המקח ברשותו דאיהו לוקח מן המוכר ומוכר ללוקח ומשום הכי כי נשברה נשברה לסרסור דכליו קני ליה כדתניא לעיל דאשון ראשון קנה: הכי גרסינן **מי כאן תנא דאתנייה רב מדות.** כלומר היכן כאן בארץ ישראל תנא שונה משניות ובריתות ששנה לו רב מדות מתני' דמיירי בדין מדות: ד)**ותפון.** גבי מפרים תרומה שתי מדות ממאה אם הרבינה בעל הבית לאותה מדה שמדד בה התרומה ומילת הרי הוא של תרומה ונותנו לכהן ובמתניתין נמי תיהוי של לוקח: משוש

קג א מיי' פ"ז מהל' מלוה ולוה הל' יב סמג לאוין קנג טוש"ע יו"ד סי' קעו סעיף ח:

קד ב מיי' פ"ג מהל' מכירה הלכה יח:

קה ג מיי' פ"ד מהל' מכירה הל' ח ועיין בהשגות סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' ר סי"ט:

קו ד מיי' פ"כ בהלכות שלוחין ושותפין הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קפה סעיף ז:

קז ה ו טוש"ע ח"מ סי' קפ סעיף ז:

קח ז מיי' פ"ד מהל' מכירה הל' ח סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' ר סעיף ט:

קט ח מיי' פ"כ מהל' שלוחין הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' קפה סעיף ז:

רבינו גרשום

אסור. דמיחזי כרבית שבשכר שמקדים שכרו וממתין לו עד אותו זמן מיקל לו בשכרו. אבל אם אמר לו אני אשכירך בדינר היום כמו ששוה מלאכתך עכשיו ואתן לך דינר מותר לעשות כן אע"פ דלגורן מלאכתו יפה סלע. ולטעמך אם איתא דראשון ראשון קנה האי פועל כל יום ויום דומה כשנתות ולערב קנה שכירות של כל יום. כיון דיכול לחזור בו בכל ערב ונרב מה שמקיל לו בשכירותו שיכול ליטול בגורן מאחרים דמי כמאן דיהיב ליה רבית האי פועל בההיא הנאה דקא יהיב ליה השתא מלאכה שלא בזמן גורן ואמאי מותר: אמר רבא ותסברא. דהוי רבית כי האי גונא וכי לזלזולי בשכירות. אם פועל מקיל ומזלזל בשכירותו ומשכיר עצמו בפחות מפועלים אחרים מי אסור ודאי אינו אסור ולא קשיא לרב ושמואל. ומקשה כיון דאמרת דלזלזולי בשכירות לא אסור א"כ מאי שנא רישא מסיפא דברישא קאמר אסור. היינו טעמא רישא כיון דלא עביד בהדיה דבעל הבית השתא מלאכה אבל מתנה עמו בשכירות דהשתא שיעש' עמו לגורן ומלוהו שכרו עד הגורן מיחזי כי אגר [נטר] יהיב ליה פועל דנטר וממתין לו עד הגורן. וסיפא הואיל דעבד מלאכה כל יומא עד הגורן לא מיחזי כאגר נטר ליה: **פיס'** לך ויפה לי שם במקום הפשתן קרקע כל שהוא תלוש העשבים ויפהו וקנהו לי ובההיא הנאה קנה לך שאר הקרקע לקנות (יד) הפשתן שעליה: **פיס'** עד שלא נתמלאת המדה למוכר דיכול לחזור בו. אבל משנתמלאת מדה ללוקח ברשות לוקח היא ואין יכול לחזור בה המוכר. ואם היה סרסור ביניהן שהסרסור קונה מבעל הבית ומוכר ללוקח בריוח ועד שהוא מודד לו נשברה החבית בידו נשברה לסרסור ומשלם הסרסור. והמוכר יין ושמן חייב להטיף לו המוכר ג' טיפין. ללוקח אחרי שמריק לו הכלי. ואם אחר שהטיף לו הג' טיפין הרבינה המדה שהטה אותה אצל הכותל ומיצית שנתמצה השיור שבתוכה ונתקבץ למקום אחד אותו המיצוי הרי הוא של מוכר. והתנוני שטרוד הוא אינו חייב להטיף ג' טיפין ללוקח. וכן בעל הבית ערב שבת עם חשיכה פטור מלהטיף ג' טיפין לפי שטרוד הוא לצורך שבת. הא מדה דלוקח הוא וראשון ראשון קנה: הכא במדת סרסור עסקינן שהשאילה לשניהן. מכלל דרישא לאו במדת סרסור

בכל הדפסים השמיטו בטעות פירוש הרשב"ם העיקרי מכאן עד דף פ"ט ע"ב ד"ה מ"ר אין עושין את המחק לידו כו' וכן נקמן מן דף ק"ל ע"ב ד"ה אין למדין הלכה כו' עד קל"א ע"ב פשיטא בנו ואחר. ותמתיו הכיסו פי' אחר כמ"ש בדף פ"ט ע"א בהערה לפי' הרשב"ם בסוף העמוד. וז"ל בפי' זה העמוד יש פרשות גכריות כי' וכן יש עוד שלש הלכות כו'. כ"ז נעשה בד' ווייליא שנת רפ"א ואחריו נגרכו כל הדפוסים. ואמנו לאיזו לדפוסים נמקומות הנ"ל גם אח פי' הרשב"ם העקרי כמ"ש בדפוס פיחרו בשנת רע"ג וכדומה מתוס' רי"ד ההוא בשם הרשב"ם בדף פ"ח ע"א ד"ה אמר משום דגמר בלנו. ובדף פ"ט ע"ב ד"ה כך בעיון עומתן. כ"ז הוכיח בפ' ד"ם בהקדמת מס' זו וכתב שגם בפי' הרא"ש כ"ו שבידו מביא את הפי' הזה בשם הרשב"ם וכ"ה ברש"י בפ' הנזקין. ע"ש וכ"ז לא השמטנו גם את הפי' שנדפס בכל הדפוסים. ומשנה לא זזה ממקומה.